

Ціна 10 коп.

Григорій БЕЗБОРОДЬКО

Таємна вечеря

Григорій БЕЗБОРОДЬКО

ТАЄМНА ВЕЧЕРЯ
ФЕЙЛЕТОНИ

ІЛЮСТРАЦІЇ С. ГЕРАСИМЧУКА

«РАДЯНСЬКА УКРАЇНА»
1969

Відсканував і опрацював
Анатолій МИКОЛАЄНКО

Григорій Безбородько.

Дружній шарж.

МАНДРИКА

Подзвонив завідувачий відділом:

— Володимир Леонтійович? Це я... До вас зараз прийде відвідувач. Прийміть його, будь ласка, а то мені треба піти в одній справі.

За хвилину відвідувач, про якого говорив завідувачий, був уже в мене.

— Здрастуйте. Я до вас з таким ділом...

Він поліз за пазуху і видобув звідти пакунок з паперами.

— Справа досить заплутана, — глухо промовив він. — Але зразу все стане ясно, коли ви ознайомитеся з оцим документиком.

Він довго шукав папірця, нервово копирсаючись у пакунку і тужно зітхаючи:

— От пам'ять! От пам'ять! Щойно ж тримав у руці, завідувачому вашому показував...

Нарешті, знайшов.

Це був лист, надрукований на машинці й адре-

сований громадянину Мандриці, що живе на Пушкінській вулиці, 126.

— Мандрика — це я, — захитав розкуйовдженою головою відвідувач. — І це я, дійсно, живу на Пушкінській. По сусідству з вами.

У листі райком партії сповіщав громадянина Мандрику Мефодія Никоновича, що його скарги переслано до райжитлоуправління на розгляд і вжиття заходів.

— «Переслано»... — криво посміхнувся Мефодій Никонович.

— А про що ви писали до райкому?

— Про що? Невже не ясно? Ах так... Я ж вам не показав цього документика... От пам'ять! От пам'ять!

І він поклав мені на стіл іншого папірця.

Це була відповідь виконкому райради тому ж таки громадянину Мандриці: «Про факт, наведений у Вашому листі, ми проінформували начальника житлоуправління і зобов'язали його...»

— «Проінформували», «зобов'язали»... Нема того, щоб самим розібратися і по-діловому вирішити справу.

— А про що ж все-таки справа?

— Невже не ясно? Ах, пробачте. Я ж вам збирався оце показати... Ну, й пам'ять! Ну, й пам'ять! Не знаєте, од чого бувають такі провали пам'яті?

— А у вас склерозу не було?

— Господи? Я ж вам кажу: «Ні-ко-го не було. Ніхто і носа не потикав! Одні лише папірці шлють і шлють... Такий бюрократизм розвели, що...»

І Мефодій Никонович Мандрика тонкими пальцями швидко-швидко почав перебирати свій архів.

— От! — нарешті знайшов він потрібного папірця. — От! Тут все описано. Хоч це, правда, копія...

Це й справді була копія. І до того ж дуже нерозбірлива копія скарги Мефодія Никоновича Мандрики, написана зразу аж у шість організацій — дві міські, дві обласні і дві центральні. Адреси організацій я ще сяк-так розібрав, а от суть скарги — хоч убийте! — збагнути не міг. Воно і не дивно — сьомий примірник.

— Невже не ясно? — знову уставився на мене Мандрика.

Я розвів руками:

— Щось про якусь лампочку — це я вловив, а от далі...

— Так, про неї, про лампочку ж і йдеться! Вона, проклятуща, мені всі нерви зіпсувала...

— Розкажіть все по порядку, — попросив я.

— Та що ж тут розказувати. Відчиняєш парадні двері — горить, зачиняєш — гасне. Невже не ясно?

— Не ясно!

— Господи! Та що тут може бути неясного. Ну, лампочка у нас в парадному — ясно? Ну от заходите ви в дім — горить лампочка. Два кроки ступили — погасла. Ще трохи пройшли — загорілася. І так — без кінця! Та це ж збожеволіти можна...

— Слухайте. А ви електриковому про це заявили?

— Електриковому!.. Та ви що — смієтесь?! Він же і слухати не хоче. «У самих вас, — каже, — теж руки є...»

— В такому разі кербуду сказали б.

— Кербуду? Та я, коли хочете знати, вже до

самих верхів дійшов. — Він шелестів перед моїм носом усіма своїми паперами. — Ось скільки по-написано! І що ви думаєте, допомогло?..

— Допомогло!

Це сказав не я. І не відвідувач. Це сказав мій завідуючий відділом, який непомітно виріс у дверях.

Мефодій Никонович Мандрика витріщився на нього своїми булькатими очима.

— Жартувати зволите? — прошипів він.

— Які там жарти... Кажуть же вам: допомогло. Скаргу вашу задоволено. Лампочка горить.

— Тобто, як це — горить? Цілий місяць блимала, і раптом — горить... Не може бути!

— Чому ж не може бути? Лампочка у вас не до кінця була вкручена у патрон. А я пішов і вкрутив. От і все. Питання, як кажуть, вичерпане.

— Ви-черпа-не?! — у мого відвідувача очі налились кров'ю. — Як це так — вичерпане? А оці папірці? Весь оцей бюрократизм?! Чи ви, може, теж... — Він різко повернувся до мого завідуючого відділом. — То ви будете їх пробирати чи не будете?

— А кого ж пробирати? І за що пробирати? Лампочка ж горить!

— Ет... — скривився Мандрика і одним помахом руки згріб усі свої папірці. — Я так і знав: нема правди на світі!..

І, грюкнувши дверима, пішов.

Пішов шукати правду...

ІДУ НАЗУСТРІЧ

Ох, як довго тяглася та доповідь!

Мій сусід справа, ховаючись за спиною того, хто сидів попереду, тихо хропів. Сусід зліва гортав якусь книжку. Двоє дівчат перешіптувались і час од часу пирскали од сміху, але ніхто їм не зауважував.

А доповідач монотонно вів своєї.

З такою одноманітністю деренчить ринва, коли з неба сіється холодний осінній дощ.

Я перевів погляд на президію зборів. Там панувала та ж сама млосна нудота, але люди, як могли, маскували її. Один щось креслив на папері, другий заточував і без того гострий олівець, третій чимось смішив жінку, що сиділа поряд з ним, і вона, силкуючись зберегти кам'яну серйозність, низько схилила голову до столу. А наш головний бухгалтер Валерій Федорович... Ні, одверто скажу, мене прямо-таки вразило, з якою увагою наш головбух ловив кожне слово доповідача.

Я знав, що він глухуватий. І не тільки я це знав. Усім було відомо, що у Валерія Федоровича в нагрудній кишені лежить слуховий апарат. Та користується ним він рідко. А це Валерій Федорович начепив на вухо оту штучку, що нагадує білого гудзика, — значить, щось дуже цікаве слухає.

Я теж нашорошив вуха.

І до мене долинули слова, що дуже нагадували потерті монети, які вже побували не в одній сотні рук.

— Ідучи назустріч зрослим вимогам населення, — брязкотів доповідач, — ми, товариші, кожен зокрема і всі загалом повинні...

Отут і сталося те, чого я найменше сподівався: наш головний бухгалтер відчайдушно заплескав у долоні.

Нічого не розуміючи, я глянув на своїх сусідів. Вони здивовано подивилися на мене і... теж зааплодували.

Доповідач, очевидно, і сам цього не сподівався. Однак по хвилині, коли оплески вщухли, повернувся до вже сказаного. А сказав він багато цікавого: скажімо, що сонце сходить на сході, а заходить на заході...

І знову його перебили. Знову з місця зірвався наш Валерій Федорович і нестримно, ну прямо таки шалено зааплодував.

Тут уже і я не втримався.

Доповідь закінчилася такою овацією, якої в цьому залі вже давно ніхто не чув.

Уже біля виходу з клубу хтось мало не збив мене з ніг. Я гнівно обернувся і зустрівся з поглядом зніяковілого головного бухгалтера.

— Цікава була доповідь? — запитав я.

Бухгалтер демонстративно позіхнув.

— Даруйте, — сказав я. — Але ж ви так палко аплодували.

Валерій Федорович став, як уколаний.

— Аплодував? Я?.. — Лоб у нього зморщився. — Ах, так... — раптом просяяв він. — Такий гол був!.. Такий гол наші забили тим слабакам! Ви хіба не чули?

І, перехопивши мій здивований погляд, він вийняв з кишені транзисторний радіоприймач з навушником. Таким же біленьким і маленьким, як і в його слуховому апараті.

— Чудесна штучка! — похвалився він. — Особливо, коли доводиться бувати на таких-от доповідях.

І пішов.

Я — теж. Але не додому, а до магазину радіотоварів.

Ідучи назустріч зрослим вимогам деяких доповідачів, я вирішив і собі придбати таку ж річ найпершої необхідності.

КІСТОЧКА У ВАРЕНИКУ

От яка неприємна історія трапилася недавно у нашому місті.

На одному званому обіді господиня подала на стіл вареники з вишнями. І хоч вишні були консервовані, на якості вареників це анітрохи не позначилось. Гості їх уминали з таким завзяттям, наче виконували термінове завдання, від якого залежала доля майбутньої прогресивки.

І раптом — замінка. Раптом один з гостей ойкає і випльовує зуб, а слідом за ним — вишневу кісточку.

Ну, звичайно, веселий передзвін виделок і ножів одразу вщух. Хазяйка схопилася за серце, її чоловік кинувся до потерпілого.

Знявся той самий безладний гамір, при якому геть усі говорять і ніхто нікого не слухає. Одні докоряли потерпілому, що він неуважний і не дивиться, що жує. Інші запевняли, що від подібних

нешасних випадків ніхто не застрахований. А ще інші відстоювали високий кулінарний авторитет господині, стверджуючи, що одна нещасна кісточка в такій горі вареників — це така дрібна недоробка, про яку і говорити годі.

Як не дивно, а чомусь при слові «недоробка» хтось згадав, що потерпілий — за фахом будівельник. Той, хто зробив це повідомлення, став навіть божитися, що дім, в якому він живе, споруджений будівельним управлінням, на чолі якого стоїть товариш, щойно травмований вареником.

— Ви б побували в нашому домі, — не без гордості промовив він. — Не дім, а лялечка. А квартири які! Чесно скажу, про краще ми і не мріяли. Та от, не встигли ми вселитися, меблі розставити, як усіх нас почали обкрадати. У мене, наприклад, першого ж дня пропала срібна ложка з набору, який нам подарували на весілля. Через два дні зник мій портсигар з монограмою. А через тиждень — жінчин золотий годинник...

— Підлога! — перебив чийсь голос.

Оповідачеві очі зробилися круглими.

— А ви як здогадалися?

— Господи-боже... Та хто ж цього не знає! У нас на вулиці в кожному новому будинку — така ж історія. Тричі на рік перестилаємо підлоги і кожного разу попід дошками знаходимо речі, про які вже і думати давно забули.

Надзвичайно серйозно гості поставилися і до слів огрядного дядька, який запевнив, що його розповідь — абсолютно точна і вірогідна, бо всі факти він узяв зі стелі.

— Коли я вселився в новий будинок, — повідо-

мив цей чоловік, — то, самі розумієте, менш за все поглядав на свою стелю. Бо й справді, що цікавого на ній побачиш? У нових будинках стелі, здебільшого, скрізь однакові: не дуже рівні, зате, як правило, завжди білі.

Отак було і в моїй квартирі.

Однак, з часом я став помічати, що на моїй білій стелі, наче на проявлюваній фотоплівці, починають вимальовуватись якісь загадкові силуети. Ну, звісно, здивувався. Може б ще довго так дивувався, якби одного дня у нашому коридорі не пролунало:

— Еврика!!!

То кричав сусід, якого заливало водою з сантехнічного резервуару, невідомо з яких міркувань нареченого «Еврикою».

До цього випадку таким же способом залило 16 інших квартир нашого будинку. Мій сусід був сімнадцятим. Ну, само собою, — і моя стеля.

Побігли ми разом з сусідом до начальника пересувної механізованої колони, що ставила у нас сантехніку.

— Тече... — мало не плачемо ми. — Рятуйте!

Начальник колони уважно нас вислухав. «Ну що ж, — каже, — коли тече, то доведеться вашу скаргу обговорити на зборах колективу. Тільки ж — в поточних справах. Бо першим питанням порядку денного у нас — розподіл премій за перевиконання плану».

Непомітно в розмову вплелися голоси інших новоселів, яких доля звела за цим обіднім столом.

— У нас, — мовив дідусь, — підлоги вже перестелили геть в усіх квартирах — від першого до вісімдесятого номера.

— Де це — у вас?

— У будинку № 54/2 по вулиці Вишневій.

— О! — мало не підскочила тітка з пишним перманентом. — Так ми, виходить, з вами сусіди. Я живу в номері 54/1. У нас не тільки підлоги, але й вікна довелося знімати і переробляти.

— А у нас — двері, — подав голос мешканець будинку № 32/1 по Жовтневому проспекту. — Тільки-но ми вселилися...

— А чому вселилися? — перехопив ініціативу дядя з оглушливим басом. — Хіба не бачили, що в будинку — недоробки?

— А ви? Ви ж, здається, — теж...

Обидва розсміялися. Ну, звичайно, хто ж не пам'ятає цей гостро критичний момент, який здебільшого припадає на кінець року. Новосела пече — йому хочеться скоріше потрапити в своє, омріяне, гніздечко. Будівельника теж пече — йому треба якнайшвидше зіпхнути об'єкт, щоб відрапортувати і покласти в кишеню прогресивку. А що в такій пекучій атмосфері залишається робити приймальній комісії? Приймальна комісія затуляє очі гарантійним листом і підписує акт. Ну, а далі, зразу ж після новосілля, приходить похмілля. І щасливі новосели починають усвідомлювати, що будівельні недоробки, на які вони до вселення в квартиру поглядали крізь пальці, не такі вже дрібні, як здавалося, і що вони несуть господарям квартир не менші прикрощі, ніж ота малопомітна кісточка, що в результаті кулінарної недоробки опинилася у варенику. Тоді вони, як потопаючі за соломинку, хапаються за гарантійні листи і біжать до директора домобудівного комбінату. А люб'яз-

ний директор чемненько роз'яснює новоселам, що цього року він свої недоробки ліквідувати не може, бо ще не впорався з торішніми...

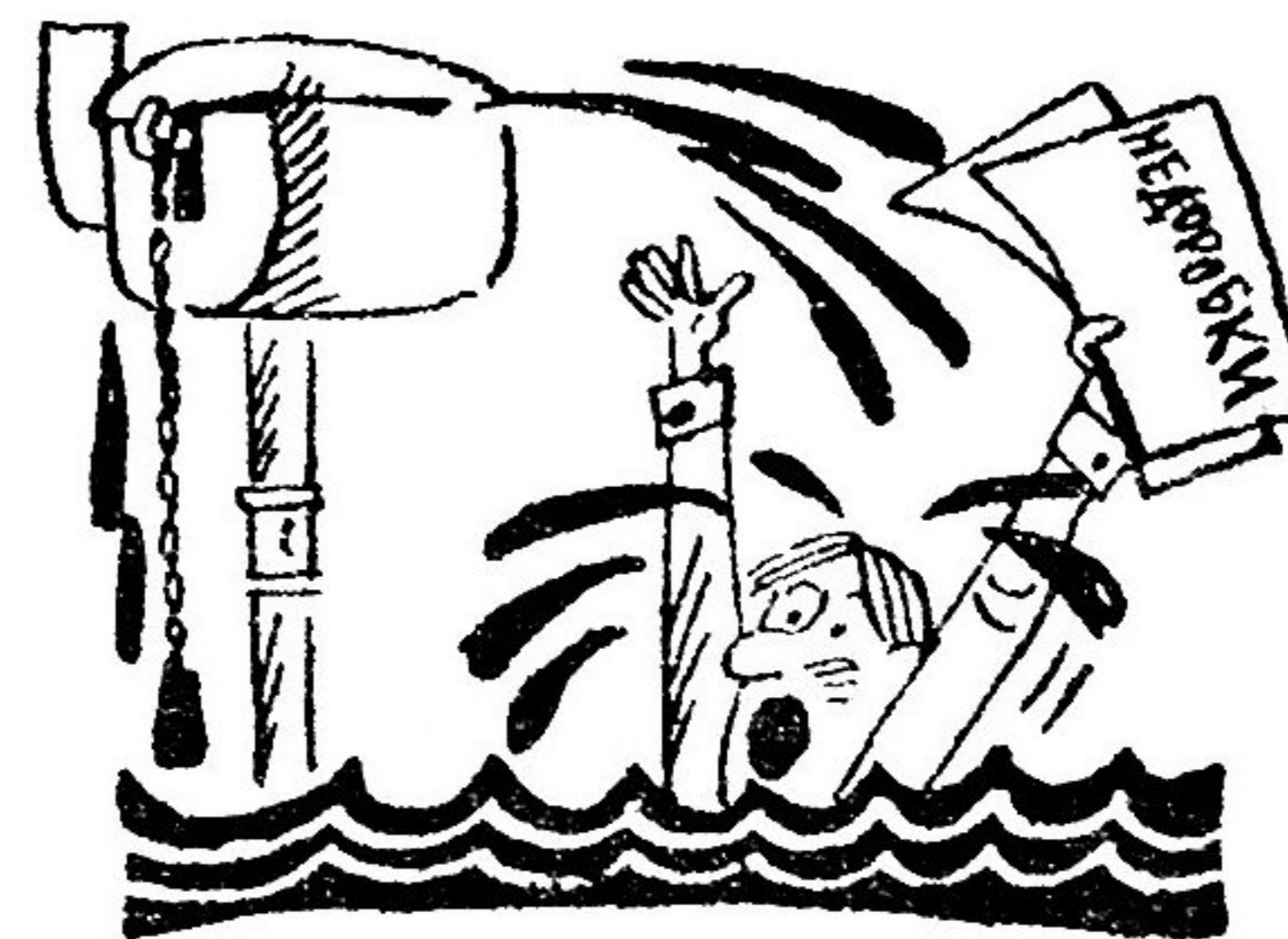
— А ми, уявіть собі, вже впоралися! — почувся знайомий голос, і в дверях появився горопаха, який пошкодив собі зуба вареником.

Виявляється, то був не його власний зуб. Усі власні зуби цей будівельник з довгорічним стажем давно вже з'їв на здачі недовершених об'єктів. А те, що поламалося, було всього-навсього протезом. Однієї краплі синтетичного клею цілком було досить, щоб вернути цьому гостеві можливість їсти і веселитися.

От тільки до господині дому веселий настрій вже не повертався. Вимушено посміхаючись, вона розважала гостей, а сама, непомітно для них, ковтала валідол і запивала його валеріанкою.

Чого наробила ота вишнева кісточка!

Ех, коли б отак усі ми потерпали за свої недоробки...

«ІНТЕРВІО»

Це могло трапитись на Херсонщині. А могло і на Харківщині. На Сумщині, Чернігівщині, Миколаївщині — теж. Одним словом, у першій-ліпшій області нашої республіки. А трапилося на Київщині, у колгоспі «Дружба».

Одного, не дуже прекрасного, а точніше — надмірно дощовитого дня до цього колгоспу навідався столичний кореспондент. Прибув попутним автотранспортом, а вибратися зміг тільки на конях — так розвезло дорогу.

Так-от, уместився той кореспондент на возі, і їзовий, цмокнувши, бадьоро протягнув:—В-й-о-о-о!

Коні рушили. І так дружно, що за хвилину їх уже не видно було. А віз разом з кореспондентом та їзовим залишився на тому ж місці, де стояв.

— Що це значить? — здивовано кліпнув очима столичний гість.

— А це значить, — роз'яснив йому їзовий, —

що на $\frac{1}{50}$ частині здорового глузду далеко не зайдеш. Навіть — коли у тебе кінська сила.

Кореспондент знову закліпав очима, а їзовий додав:

— У нашому колгоспі, — сказав він, — є 300 коней. Прикиньте, скільки припадає на кожному коняку, коли на рік нам виділили аж шість шлей?

Поки кореспондент робив підрахунки, їзовий встиг завернути коней і с'як-так їх запрягти.

— В-й-о-о-о! — скомандував знову, і коні слухняно замолотили ногами.

Вони шарпали воза то в один, то в другий бік, але знову ж таки зрушити його з місця не змогли.

— Не чули? — обернувся їзовий до кореспондента. — Щось уже наука придумала, щоб у коней копита не збивалися?

Столичний гість чесно признався, що у цьому питанні він, як кажуть, не дуже підкований.

— Коні — теж... — з сумом зауважив їзовий.

— А чому коней не підковують?

— А чим? Ви спробуйте — знайдіть де-небудь підкови...

Кореспондент спробував.

Він заскочив до одного сільмагу, до другого, третього... Кінець-кінцем, коли вже оббив пороги кількох десятків сільських, районних і міських магазинів, то, нарешті, прибився до кабінету самого керуючого «Укооплісгоспторгом». І там дістав... Ні, не підкови, а докладне, цілком і повністю обгрунтоване роз'яснення. Послухати його, то чого тільки нема у тих сільмагах! Підків — нема. Вухналів — нема. Шлей, вуздечок, попруг, черезсідельників, посторонків — теж нема.

Що ж до коліс та ободів, то і самі продавці вже не пам'ятають, які вони на вигляд.

— Може, попиту вже нема на ці товари, через те їх не завозять? — поцікавився кореспондент.

Ні, виявляється, попит є. Ще й який!

Декому, правда, це здається неймовірним. Деякі дуже сильно передові і надзвичайно моторні люди вважають, що у наш вік про коня — звичайного, чотириноного, з двома вухами і одним хвостом — вже і говорити смішно.

А коню, між іншим, до цього діла мало. Кінь собі живе. І — не тому, що він такий непоборний життєлюб, а через те, що навіть при наявності потужного тракторного парку колгоспне село без нього обійтися не може.

Це засвідчено не тільки практикою, але навіть офіціальними цифровими даними. За зведенням Центрального статистичного управління в колгоспах республіки зараз є 1 мільйон 500 тисяч коней.

1.500.000 голів! Це, виходить, шість мільйонів копит, які обов'язково, хоч раз на рік треба підкувати.

А де взяти підкови?

Ще не так давно кінських підків, як запевняють працівники прилавку, було «до холери і ще трішки». Тоді їх (а до них ще й вухналі) у більш, ніж достатній кількості, випускали на одному з приазовських заводів.

У 1965 році комусь щось стукнуло в голову, і виробництво підків і вухналів тут було припинено. Відтоді і почалося...

Нині тих вухналів і підків, що дає промисловість республіки, ледве вистачає лише на те, щоб підку-

вати кожному коневі одну ногу. А що вдіяти з трьома іншими?

Вияснивши, з чієї легкої руки торгівля кінськими підковами почала кульгати на всі чотири ноги, кореспондент, природньо, поцікавився ще і тим, чому з полиць магазинів зникла кінська упряж.

— А про це, — порадили йому, — краще спитайте у дирекції шкіряно-шорного комбінату.

Керівники згаданого підприємства (до речі, за специфікою — єдиного на всю Україну) ні від кого не приховують секретів свого виробництва. Навпаки, їм дуже і дуже хочеться, щоб ці секрети стали надбанням якомога ширшого кола зацікавлених осіб. Вже їм вони напевне розповіли б, що кожна шлея, випущена у продаж, приносить комбінату 2 карбованці 17 копійок... збитку; що такими ж збиточними для підприємства є ще і деякі інші шорні вироби.

Ну, розуміється, керівники шкіряно-шорного комбінату зважили на цю обставину і самі вжили заходів, що їм здалися найліпшими: вони замість шлей, вуздечок та посторонків почали виготовляти автомобільні тенти — і діло зразу ж закипіло! Тепер у директора цього комбінату є нівроку все, про що тільки може мріяти командир виробництва: і справні цифри, і добрий зиск, і, навіть, відрахування з понадпланових прибутків. Нема тільки одного — кінської упряжі. Але то вже, як кажуть, інша мова. Коні цієї мови не розуміють, через це, очевидно, вони так часто одриваються від мас, кидаючи їх серед дороги разом з возами і старими латаними-перелатаними шлеями та посторонками.

Почавши це інтерв'ю на одному такому возі, кореспондент довідався, що і ця річ останніми рока-

ми встигла перетворитися на унікальну рідкість. Донедавна на Україні вози робило більше десятка обозобудівних заводів. Кілька років тому майже всіх їх було перетворено на мебльові фабрики і комбінати. Мебльовикам, правда, ніхто не заборонив і з возами возитися. Їм навіть для цієї мети виділили певну частину устаткування, але стоїть воно поки що тільки для мебелі. Ніхто і тут уже не хоче обслуговувати технічно відсталого коня...

— Невже ж такі ніхто? — не повірив кореспондент. І вирішив на цю жагучу тему поговорити із спеціалістами.

Інтерв'ю з ними, на жаль, не відбулося. І — з тієї простої причини, що говорити було ні з ким. Про коня, як виявляється, спеціалісти вже давно забули. Думати про те, щоб він нормально працював, — нікому.

Отож, судячи з усього, думати про коня доведеться, очевидно, самому коневі. Порядком самообслуговування.

Ну що ж, хай собі посушить голову. Вона у нього велика!..

ЛОТЕРЕЙНЕ ЩАСТЯ

Ні, що не кажіть, а сила переконання — це таки велика сила! Ще і ще раз я у цьому пересвідчився зовсім недавно, коли опинився у відділі тканин нашого універмагу.

Власно кажучи, завітав я до універмагу, щоб купити леза для бритви. А біля відділу тканин зупинився цілком випадково: увагу привернула незвична поведінка продавця. Він з такою радістю до мене кинувся, наче я був його давнім боржником.

— Чого бажаєте? — спитав він мене.

Моя непідготовленість до відповіді його не засмутила.

— Здогадуюсь, ви хочете зробити дружині подарунок?

— Та ні, я...

— Ну, гаразд... — перебив мене продавець. — Дружині чи не дружині — діло не моє. Вона, пробачте, брюнетка чи блондинка?

— Не в тім справа... Я, власне...

— Розумію, розумію. Але ви мені мусите сказати — повна вона чи худенька? Мені особисто, наприклад, подобаються тендітні особи.

— Мені теж, — щиро признався я.

— У такому разі вам неодмінно треба взяти оце! І натренованим жестом він переді мною розгорнув сувій небесно-світлого шовку.

— Та ні, ви мене не зрозуміли, — заперечливо захитав я головою.

— Ну, звичайно, не зрозумів. Вам, певно, більше підійде оце...

Словом, про лева я того дня забув. Зате жінці приніс дуже, на мій погляд, красивий відріз на плаття.

— Креп-сатин... — криво усмінулася моя благовірна, як тільки зирнула на подарунок. — Господи! Хто ж тепер носить креп-сатин?! Чоловік уже п'ятий десяток розміняв, а ще не усвідомив такої елементарної істини...

Далі пішла сімейна бесіда, зміст якої, очевидно, нема потреби переказувати. Скажу тільки одне: наступного дня я став шукати покупця на свій креп-сатин.

Ну, само собою, назад до універмагу я його не поніс. Незручно було перед продавцем, який так старався. До того, він же мене не силував. Він мене просто переконав, що відріз на жіноче плаття — це саме те, про що я мріяв, коли переступив поріг магазину.

Можу засвідчити, що неабиякою силою переконання володіє цей скромний працівник прилавка! От тільки в одному я маю сумнів: чи не надміру він

старається? Інші, уявіть собі й без цього прекрасно обходяться.

Ось стенографічний звіт бесіди, записаної недавно автором цих рядків у магазині господарчих товарів.

— Мені, будь ласка, малярну щітку.

— Платіть півтора карбованця.

— Але ж тут ясно написано: «Ціна 1 карбованець»?

— Ви що — з неба впали? Один карбованець — за щітку, а п'ятдесят копійок — за лотерейний квиток. Чи, може, ви мови людської не розумієте?

На людській мові — принаймні, на тій, якою розмовляють окремі працівники сфери обслуговування — це зветься продажом квитків грошово-речової лотереї.

Деякі люди, очевидно, і справді впали з неба, бо цієї мови чомусь не розуміють. От і пишуть вони листи до різних редакцій.

Пишуть про всяке.

Одному, наприклад, не сподобалося, що в його улюбленому магазині нав'язують лотерейні квитки тим, хто купує чоботи.

Другий обурюється, що йому без лотерейного квитка відмовилися продати дріжджі.

А третьому, повірите, перцю захотілося. Продавщиця пішла назустріч чоловікові — всипала йому аж 200 грамів перцю. Ще й лотерейний квиток вручила на додачу.

А вередливий чоловік узяв і замість подяки написав на продавщицю скаргу.

Чимало розвелось таких невдячних.

До одного такого, у якого кишені вже порозпи-

рало від лотерейних квитків, я звернувся з діловою пропозицією:

— Я вам — креп-сатин, — сказав я, — а ви мені лотерею.

Уявіть собі, моментально погодився.

У день получки я цю пачку лотерейних квитків вручив дружині. Не чекаючи її запитань, я зразу ж пояснив:

— У касі дали. Разом з зарплатою.

— Господи! — почув я. — І де та совість у людей?! Аджеж була урядова постанова, яка застерігала від примусового нав'язування лотерейних квитків.

— А мене ніхто не примушував, — перебив я її. — Сам попросив. Згадав нашого плановика Хитягу і подумав...

— Це той, що «Москвича» виграв?

— Еге. Він і на цей раз узяв двадцять квитків.

— Між іншим, і у нас, в експедиції, одній дівчині випав моторолер...

Начебто і не дуже багато було сказано, а, здається, переконав свою благовірну, що лотерея — річ непогана.

— Чого на світі не буває! — усміхнулася вона, ховаючи квитки. Може, саме в цій пачці — і наш «Москвич»?

Ну, звичайно, зовсім непогано було б і нам виграти.

От тільки подумав: а що, коли на наш щасливий номер випаде не «Москвич» і не «Запорожець», а... креп-сатиновий відріз на плаття?

Оце буде номер!

БОСОНІЖКИ МОЇ...

Нова модель чоловічих босоніжок викликала захоплення у кожного, хто хоч раз мав щастя бачити її.

— Ой! — аж поточився Андрій Никодимович Підметка, коли йому принесли цю модель на затвердження. — Та це ж... та в цих босоніжках нога і справді як боса! Боса і водночас — взута. Кра-с-с-сота!!!

Босоніжки так сподобались Андрію Никодимовичу, що він тут же й приміряв їх на свої ноги.

— Чудово! — ще раз похвалив він, пройшовшись у босоніжках по кабінету. — Кращого взуття на літо й бажати годі.

І вже взявся за ручку, щоб поставити свій підпис там, де вимагалось, але на півдорозі до чорнильниці завагався.

— А той... — повернувся він до модельєра. — А шкіра — свиняча?

— Звичайно, свиняча. Вона найкраща для літнього взуття. Пориста. Така шкіра вільно пропускає повітря.

— Так то воно так, — перебив Андрій Никодимович. — Та все ж... Чи не краще буде, коли ми під цю свинячу шкіру дамо тоненький піднаряд? Га?

— Але ж це погіршить доступ повітря. Вентиляцію, так би мовити...

— Ні, не кажіть. Піднаряд обов'язково треба дати. Таке чудове взуття, і на тобі — без піднаряду...

Модельєр розгублено знизав плечима.

— Ну от, домовились: вносимо в модель невеличку поправочку і передаємо її на затвердження товарищі Чоботарьовій. Певен, що їй ці босоніжки теж припадуть до смаку.

Товаришка Чоботарьова зустріла нову модель з німим захопленням.

— М-м-м... — промимрила вона, беручи в руки чоловічі босоніжки. І чомусь потерла пальцем скроню:

— М-м-м!!! — мугикнула вона вдруге, коли почувала, як дешево ці босоніжки коштуватимуть. — Прр-р-екрасно!!!

Це було перше слово, промовлене товаришкою Чоботарьовою при огляді нової моделі.

Після цього зупинити її було вже не легше, ніж спущену петлю в жіночій панчосі.

— Пр-р-ректрасно! — палко проголосила вона.

Я такі босоніжки охоче купила б своєму чоловікові. Головне — легкі, практичні, дешеві. В них нога нічим не стиснена, завжди обдувається вітерцем. А це сплетіння ремінців! Вони ж надають взуттю такий, знаєте, елегантний вигляд! Ні, що не кажіть, ці босоніжки у нас підуть нарозхват!

— То ви, значить, схвалюєте модель?

— Ну, звичайно!

Товаришка Чоботарьова, прямуючи до столу за авторучкою, ковзнула поглядом по вікну: за вікном перішив дощ.

— М-м-м... — зупинилась вона. — А як себе почуватиме власник таких босоніжок у дощову погоду? Ви про це подумали?

Виявилось, що створюючи нову модель босоніжок, її автор менш за все думав про дощ.

— А треба, треба було подумати, — з докором сказала товаришка Чоботарьова. — Втім, — додала вона миролюбно, — тут і думати майже нічого. Ми ці босоніжки до половини обшиємо шкірою. Суцільною смугою шкіри. А в основному модель залишиться такою ж, як була. Надзвичайно вдала модель! Надзвичайно! Сьогодні ж покажу її Борису Нечипоровичу.

Борис Нечипорович Халявка того дня вже змінив шосту носову хусточку. Замучив клятий нежить! А через що його нажив? Через дрібницю: оступився і черпнув туплею воду, коли переходив вулицю.

— Непоганісімо!.. — протрубив у хусточку товариш Халявка, розглядаючи нову модель. — Дуже навіть непоганісімо, сказав би я. — І, віднявши хусточку від носа, незаперечним тоном знавця до-

дав: — Модель — бездоганна. Бездоганна модель, сказав би я. Але я думаю...

Він знову взявся за хусточку.

— ...Я думаю, що в такому взутті не дуже приємно себе почуватимеш, коли, скажімо, пізньої осені потрапиш ногою в холодну воду...

І товариш Халявка вніс у модель невеличку правочку: всі ці дірочки, смужечки вилучити, а замість них дати високу халявку. Таку, щоб уберегла ногу від води, коли навіть потрапиш у найглибшу калюжу.

Далі все пішло, як по маслу. Модель надійшла на відзив до товариша Закаблучного.

Товариш Закаблучний теж був у захваті від взуття, що йому продемонстрували.

— Благословляю! — промовив він хрипким басом. — Благословляю! Модель у мене ніяких заперечень не викликає. Чудові черевики на осінь. Прямо таки чудові. Чи не правда, товаришу Хромченко?

Товариш Хромченко нічого не сказав. Він тільки зауважив, що, на його погляд, непогано було б підбити ці черевики всередині хутром. Щоб ногам тепліше було.

— А так, — закінчив він, — здорово в цій моделі все розроблено. Творчо! З видумкою!

Кінець кінцем, модель було запущено у виробництво. Незабаром вона появилась і на полицях магазинів.

Ми, взуттевики, безперечно, з нетерпінням чекали відгуків.

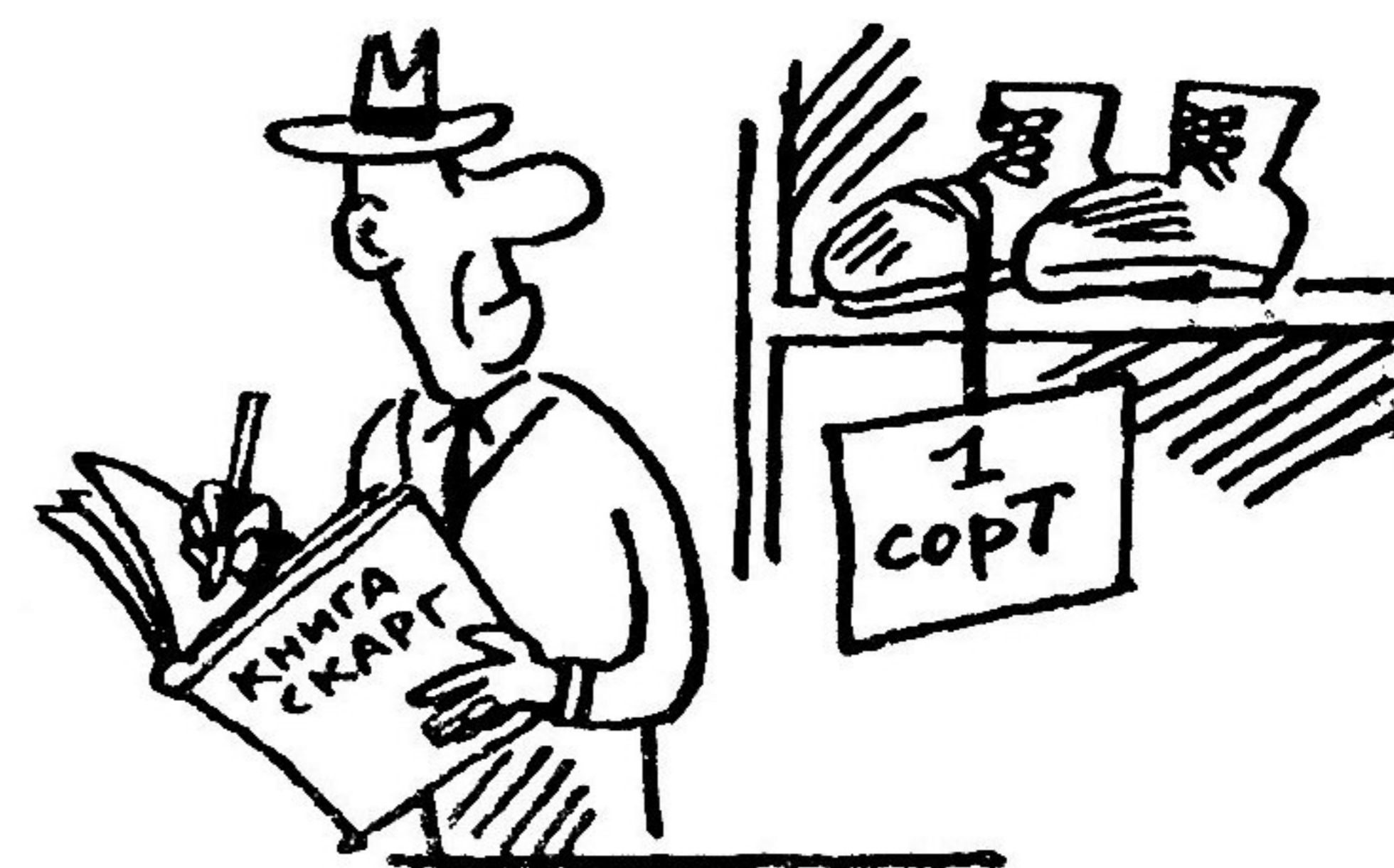
І відгуки невдовзі посипались. Покупці, наче змовилися, всі писали про одне:

«Якому мудриголові, — допитувались вони, — спало на думку шити зимові черевики з свинячої шкіри? Невже тому телепню, який до цього додумався, невідомо, що свиняча шкіра годиться тільки на літнє взуття?»

Словом, підмочила нам репутацію нова модель. Ота модель чоловічих босоніжок, про яку всі говорили, що вона розроблена з творчою видумкою.

Дісталось і автору моделі, хоч, правда, він себе не визнає автором. Спеціальним наказом йому всипали догану.

Щоб, значить, не вигадував...

ТАЄМНА ВЕЧЕРЯ

Літо, товариші! Сонечко. Зелена травичка. Так і тягне за місто, в гайок, де річечка... А тут до тебе підходять і загадують: «Сьогодні після роботи — нарада. Явка обов'язкова!».

Як на мене, то я б усі ці засідання і наради переніс на лоно природи. Щоб, значить, ділове поєдналося з приємним, корисним для здоров'я.

Та, уявіть собі, до цього вже і без мене додумалися.

Літнього вечора на мальовничому березі маленької річки таке засідання скликав Микола Михайлович — начальник нашого Главку. І коротко, без зайвих слів, оголосив порядок денний.

— Як засядем, браття, коло чарки! — сказав він і широким рухом правиці показав на розстелену прямо на траві скатертину, щедро уставлену їстивним і питвом.

Ну, зрозуміло, у «залі» зразу ж відчулося поживлення.

— Так от, — повів далі Микола Михайлович, — засядем ми тут з вами, браття, щоб у дружній і невимушеній обстановці відзначити наше спільне досягнення: економію по графі «ОС».

Люди почали переглядатися, — ніхто не знав, що воно означає оце «ОС». А тим часом начальник Главку вів своєї:

— Я пропоную випити, — енергійно промовив він, — за вас, керівників підприємств, що своїми стараннями забезпечили наш спільний успіх. Перший келих вип'ємо за здоров'я директора нашого металургійного заводу, який вніс найбільший вклад у фонд економії по графі «ОС».

Директор здивовано знизав плечима, але все-таки свою чарку перекинув і... мало не захлинувся.

— Вам це вино нічого не нагадує? — обернувся він до свого земляка — директора коксохімзаводу. — Мені воно чомусь нагадало ту погань, яку ви зливаєте в річку Грузьку.

— Гм... — скривився той. — А мені, правду кажучи, відгонить тією мерзотою, яку спускає в річку ваше підприємство. Ніколи в житті не пив нічого огиднішого!

Якби він глянув довкола себе, то помітив би, що не краще себе після першої чарки почувають і інші керівники підприємств, яких зібрали на цю вечірку. Директор м'ясокомбінату, той, наприклад, одпив з свого келиха тільки половину, але і цього було досить, щоб йому стало погано.

— Ти диви, — з відразою показував він на вино, що залишилося в келиху, — ти тільки подивися! За кольором воно, їй-право, дуже схоже на помні, які наш комбінат спускає в Бахмутку.

— Не тільки за кольором, а й за смаком! — зауважив директор заводу важкого машинобудування.

— Яке там! — обпик його поглядом директор хімкомбінату. — Якщо хочете знати, то це більше схоже на той «лимонад», що його наш завод сплавляє в Кривий Торець. Таким пійлом не те що рибку, кита отруїти можна!

Директор заводу металовиробів нічого, здавалося, не чув. Він зосереджено прислухався до того, що у даний момент творилося у нього в нутрі.

— А оті цяточки, по-вашому, що? — буркнув він, націлившись пальцем у келих. — Хіба не бачите, це ж — купорос. Розчин залізного купоросу, який ми щоденно збуваємо по трубах у Торець.

— Чули?! — схопився з місця директор заводу «Перемога праці».

— Чули?! — заволав керівник райпромкомбінату.

— Чули?! — не своїм голосом закричав директор асфальтового заводу.

— Чули?! — дружним хором підтримали його інші гості, яких начальник Главку зібрав на вечерку.

— А що я мав чути? — нервово обізвався Микола Михайлович, якому теж було погано.

— Як це — що? Хіба ви не помітили, що вино розведене водою? Ці злодюги з «Гастроному» підлили у вино воду. Це ж беззаконня. За це судити треба!!!

Начальник Главку зміряв усіх довгим іронічним поглядом.

— А те, що разом з водою у вино потрапили і ядучі відходи виробництва, якими ви ж самі кож-

ного дня забруднюєте і Торець, і Бахмутку, і Кальміус, і Грузьку, і інші річки, — цього ви не помітили?.. Це — теж беззаконня. І за це, між іншим, теж судити можуть. Так що, дорогенькі, давайте краще про воду помовчимо. І взагалі — про все, що у нас тут на вечірці сьогодні скоїлося.

— Між іншим... — по хвилині додав він. — Я добре знаю продавця, у якого було куплено вино. Готовий присягнути, що він — член Товариства охорони природи, і все це спеціально нам підстроїв, щоб зіпсувати торжество з приводу економії по графі «ОС».

— А що таке «ОС»? — посипалися з усіх боків запитання.

Начальник Главку здивувався:

— Невже я не говорив? Очисні споруди. Державні асигнування на будівництво очисних споруд. Це ж по цій графі ми з вами добилися економії. Більше запитань не було

ПРИПИСНА ІСТИНА

Поговоримо про химери любові.

Ромео, як це вже точно доведено, любив Джульєтту. Тристан — Ізольду. Наш співвітчизник Петро — Наталку Полтавку. А наш сучасник М. С. Капроненко — голова колгоспу «Перемога» — той любив...

Втім, про це — пізніше. Насамперед треба оповісти про те, чого не любив голова згаданого колгоспу.

А не любив він, уявіть собі, дулі з маком.

І, уявіть собі, якраз з цією нелюбимою стравою до нього підїхав головний бухгалтер колгоспу Д. І. Саламатенко.

— Матимемо ми з вами, товаришу голово, дулю з маком, — тоном, що не віщував нічого доброго, повідомив бухгалтер. — План продажу овочів — того...

Голова насторожився:

— Що значить — того?..

— А те, що трохи-трохи недоперевиконали. 91,5 процента!

— Т-тек, т-тек... — прикусив голова нижню губу.

— А той... — після недовгих роздумів видувив він із себе. — А зробити чогось — не можна?

Бухгалтер поморщився. Коли головний бухгалтер колгоспу «Перемога» морщиться, це точна ознака того, що він думає про щось дуже неприємне.

— Зробити щось, звичайно, можна, — ще раз поморщившись, сказав бухгалтер. — Однак розмову на таку делікатну тему я б переніс в інше місце.

В іншому місці розмова відбулася. І це, якщо судити з результатів, була ділова і плідна розмова. Принаймні, зразу ж після неї стало відомо, що з овочами в колгоспі діло пішло на лад.

— Сто сімнадцять! — відстукав на рахівниці головний бухгалтер.

— Сто сімнадцять процентів! — відрепортував по інстанціях голова колгоспу.

Це звучало — як музика...

Як марш веселих хлоп'ят з фільму тієї ж назви.

Веселими стали геть усі, хто не пошкодував своїх зусиль для досягнення успіху. Чиї, конкретно, це були зусилля, зразу не легко було визначити. Вияснилося це трохи пізніше, коли тим, що найбільше відзначилися, почали нараховувати премію за перевиконання плану.

Ну, само собою, перший рядок в преміальній відомості посіло прізвище голови колгоспу М. С. Капроненка. Йому нараховували не дуже багато — всього лише п'ять окладів місячної зарплати.

— Більше ніяк не можна! — розвів руками головний бухгалтер.

Що саме так воно і є, Д. І. Саламатенко довів власним прикладом: собі виписав точнісінько стільки ж.

На цьому, власне, можна було б і закрити преміальну відомість, та якось неприємно вона вражала своєю лаконічністю. Всього лише два рядочки! І голова наказав вписати ще кілька прізвищ.

Тепер вийшло солідно. Головне — демократично. Правда, трохи різала око цифра в кінці відомості — була вона більш, ніж солідною, — але, подумавши, голова сказав:

— Ну що ж, по роботі — й честь!

Роботи і справді було чимало.

Щоб за лічені години вивершити ї, навіть, на 17 процентів перевершити план продажу овочів, їх треба було мати.

Овочі, звичайно, а не проценти.

З овочами справи виглядали не дуже втішно: їх ще треба було зібрати.

Трохи краще вимальовувалася картина з процентами. Їх, відверто кажучи, теж нелегко було нашкрябати, але тут уже на допомогу прийшли добрі люди.

Існує така категорія добродіїв, вельми чутливих до переживань свого ближнього. Заради нього вони готові йти на все, навіть — на серйозні жертви. Особливо, коли в жертву можна принести інтереси громадські, а не власні.

Такими добрими і вельми послужливими людьми на цей раз виявилися працівники заготівельної контори. Вже вони постаралися! Усі свої внутрішні резерви мобілізували, щоб допомогти керівникам колгоспу «Перемога». Не привіз колгосп овочів, так

вони замість буряків і капусти охоче приймали висококалорійні замітники у вигляді приємних усмішок. Одну усмішку — за центнер овочів. Десять усмішок — за тонну. Отак і набралось 120 тонн. На них і виписали колгоспу відповідні документи.

За допомогою такої ваговитої приписки голові колгоспу М. С. Капроненку і бухгалтеру Д. І. Саламатенку не тільки вдалося завоювати славу передовиків, але ще й покласти в кишеню 6600 карбованців премії.

Підбивши цей химерний баланс, ми, нарешті, можемо повернутися до того, з чого розпочали, і розповісти про дивовижну любов голови колгоспу «Перемога». Як показали досвід і практика, дуже і дуже він любить славу, але не цурається й грошей. Щоб і те і друге здобути, він не гребує нічим, — навіть брехнею.

Брехнею, кажуть, світ пройде, та назад не вернешся. Це — істина. Прописна!

Але, як виявляється, прописні істини дещо відмінні від приписних. Красномовно це підтверджує хоча б той факт, що, побувавши в бувальцях, майстри приписок назад вернулися на свої насиджені місця і, як і раніше, керують колгоспом.

БЕРЕЖІТЬ ПАЛЬЦІ!

Я, звичайно, дуже і дуже вибачаюсь.

Мені дуже і дуже не хотілося б псувати відносин з товаришем Комаровським. Тим більше, що я цю людину зовсім не знаю, ніколи її навіть не бачив. Вона мене — теж.

Так от, мене дуже і дуже турбує таке: що було б, якби я при знайомстві з т. Комаровським ненароком вивихнув йому палець?

Що я мав би робити за таких обставин?

Совість підказує, що в такій неприємній ситуації я мусив би слізно просити у потерпілого пробачення і зробити все, від мене залежне, щоб людина, котрій я заподіяв таку травму, якомога швидше повернулася до нормального трудового життя.

Так, повторюю, підказує совість.

А інший, більш розсудливий голос тим часом підказує зовсім інше. Цей голос я чую в шелесті паперу, що лежить переді мною на столі.

«Облиш, — каже він, — телячі ніжності! Чого раптом ти повинен вибачатися та ще й турбуватися? Покажи цьому типові дорогу до поліклініки, там йому вивихнутий палець виправлять».

Таке мені нашіптує папір.

Це, між іншим, не звичайний білий аркуш паперу. Це — лист. Офіціальна відповідь заступника директора заводу холодильників на лист громадянина, що надійшов до редакції.

У тому листі йшлося про холодильник, випущений згаданим заводом. Власне, йшлося не про весь холодильник, а тільки про одну його деталь — реле РТП-1 під напругу 127 вольт. Недовго попрацювавши, це реле вибуло з ладу, а нового ні в одній ремонтній майстерні дістати неможливо.

— Пишіть на завод, — порадили ремонтники. — Один він може вам допомогти.

Завод, і справді, допоміг. Прислав. Тільки ж не реле, а — листа. І в тому листі чемненько пояснив людині, що рятування потоплюючих — справа рук самих потоплюючих. Хочеш, щоб твій холодильник працював, сам розшукуй потрібне тобі реле. У крайньому разі звернися недалечко, в Орловську область, — там теж реле випускають. А нам, чоловіче добрий, голову не мороч.

Підписав листа заступник директора заводу холодильників Комаровський.

Той самий товариш Комаровський, з яким мені дуже і дуже не хотілося б псувати відносини.

Тішу, однак, себе надією, що наші відносини ніколи і ні за яких обставин зіпсовані не будуть. В разі, коли я ненароком і вивихну т. Комаровському палець, він на мене ображатися не стане: адже

я йому дав адресу поліклініки, де пальці виправляють...

А проте, справедливість вимагає уточнення позиції заступника директора заводу холодильників. Треба віддати належне цій людині: одержавши не дуже приємного листа, він все ж таки його прочитав.

Інші на такі подвиги неспроможні.

Недавно до редакції надійшла скарга на погану якість магніторадіоли.

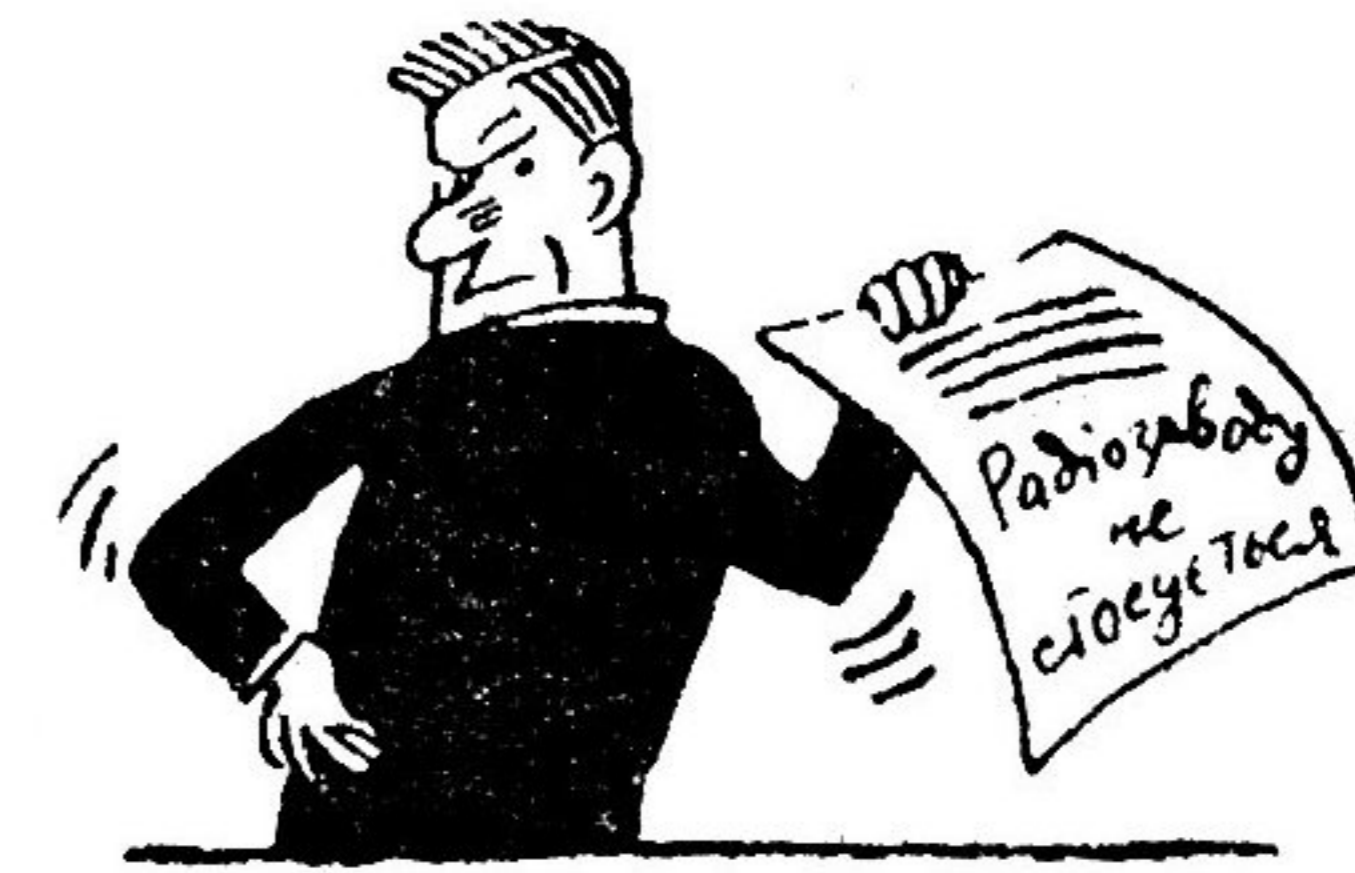
Кому, як не директорові радіозаводу читати і реагувати на подібні скарги?!

Та цьому директорові негативні відгуки на продукцію заводу явно не по нутру. Нутро у нього, очевидно, дуже хворобливо реагує на такі зауваження, як «нешасні бракороби», «де у них очі» тощо. Отож, зважаючи на таку обставину, керівники цього підприємства критичних листів не читають, а повертають назад тим, хто їх шле, з припискою: «Радіозаводу не стосується».

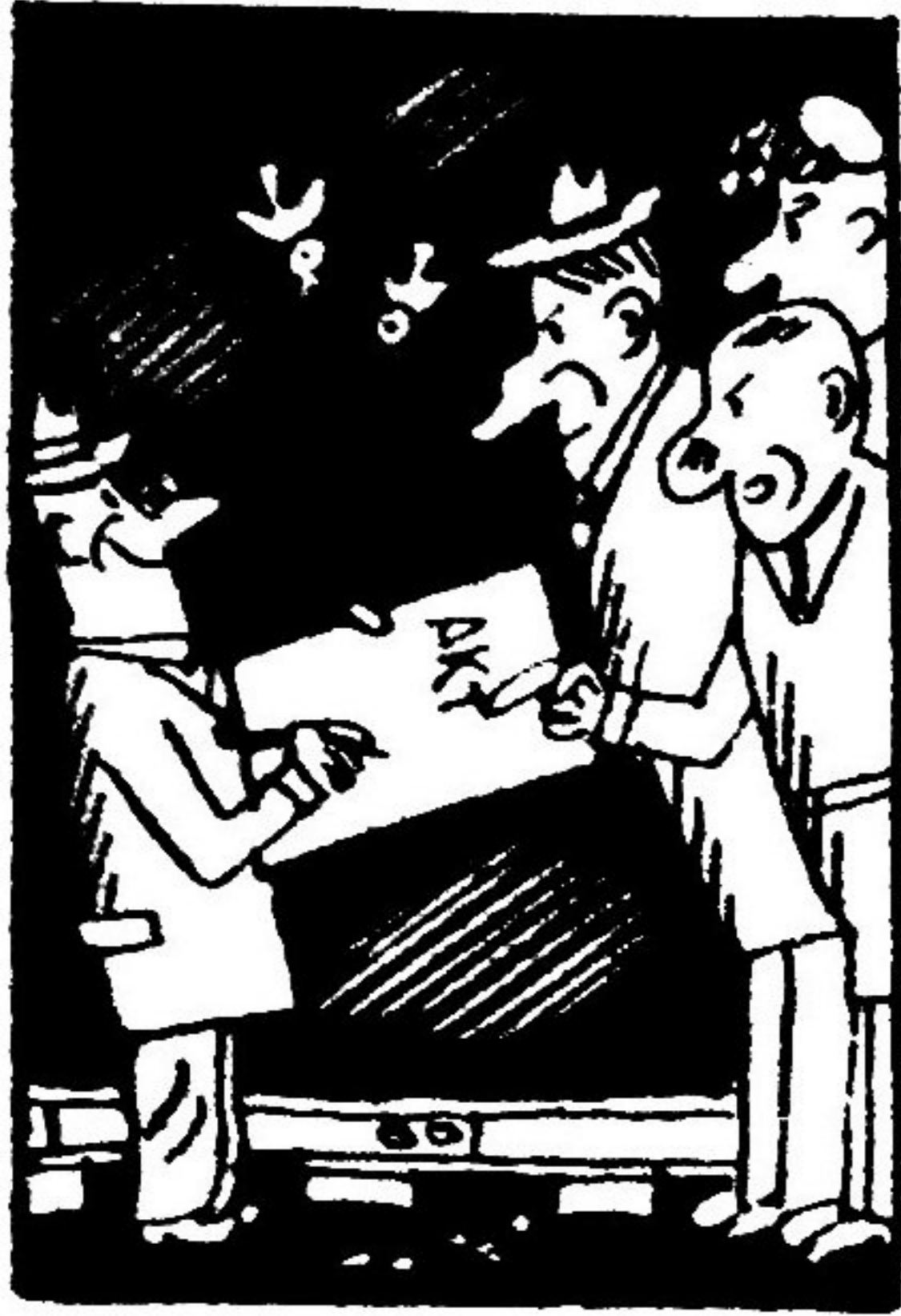
А кого, хотілося б знати, це стосується?

І до кого треба звертатися у подібних випадках?

Може до лампочки? Так їх, отих радіоламп, у магніторадіолі — кільканадцять. Котра ж з них виконує обов'язки директора?!

ДЕЩИЦЯ ДЛЯ ГОСПОДИНИ

Бачили, як сьорбає борщ зразково вихований гість?

Він ніколи тарілку не осушить до самого дна. Завжди якусь дещицю не доїсть, щоб було що виливати у помийницю.

Втім, не тільки в гостях, але і на роботі дехто часом демонструє такі ж вишукані манери. Як от, приміром, т. Макогоненко.

У місті Н. товариш Макогоненко реконструював ремзавод. Не сам, звичайно, а з допомогою будівельників тресту, яким він уже не перший рік керує.

Так от, реконструкцію ремзаводу трест закінчив ще кілька років тому. Тоді ж таки здав під'їзну колію, що обійшлася заводі в 349 тисяч карбованців.

Хороша колія. І шпалами її вистелили, і рейки на шпалах проклали... А користуватися нею завод не може.

Чому?

Через якісь дрібниці: треба було довести обочини земляного полотна до проектної позначки, а трест так спішив здавати об'єкт, що зробити цю мізерію просто не встиг.

— Не хвилюйтесь, — заспокоїв т. Макогоненко приймальну комісію. — Не мине й двох тижнів, як ми цю недоробку ліквідуємо.

Комісія йому повірила. Правда, не дуже сильно, бо на всяк випадок зробила застереження у приймальному акті та ще примусила т. Макогоненка під ним розписатися. Керуючий трестом з превеликою готовністю поставив під застереженням свій власноручний підпис.

Минуло два тижні. За ними — ще два роки. А до земляного полотна за цей час, уявіть собі, ніхто й не підходив. Вгативши 349 тисяч карбованців у будівництво під'їзної колії, ремзавод має тепер цілковиту можливість денно і нічно нею милуватися. А коли прибувають вантажі на станцію, то посилати за ними доводиться, як і раніше, авто-транспорт.

Обходиться це заводі не так щоб дуже дорого: всього лише кілька десятків тисяч карбованців щорічно.

Дрібниця...

Отакеньку ж дрібничку було виявлено і в системі каналізації, що її спорудив трест. Все, начебто, виконав трест. І траншеї викопав, і труби проклав, навіть землею ті труби притрусив. Про одне лише забув, — про насосну станцію, без якої каналізація на заводі працювати не може.

— Юринда! — махнув на це рукою товариш Макогоненко. — Нам це раз плюнути.

І, треба йому віддати належне, — таки плюнув.

Добряче. Геть на все. Навіть на своє письмове зобов'язання — негайно ліквідувати недоробку.

Керуючий трестом плюнув та й утерся, а недоробка — зосталася. Насосна станція і понині ще не перекачала ані краплини рідини. Зате, мокро — аж плющить у корпусі № 1. Споруджував його той же трест, але замість даху накрив решетом.

З якихось причин, відомих одному лише т. Макогоненку, спеціалісти тресту в цьому ж корпусі не закінчили монтаж вентиляційної системи. На це знову ж таки кілька років тому зауважила приймальна комісія.

— А ми у себе це питання вже провентильовали! — бадьоро запевнив членів комісії товариш Макогоненко. — Не встигнете і оком моргнути, як усе буде зроблено.

Члени приймальної комісії і справді не встигли оком моргнути, як під зобов'язанням про усунення недоробок уже красувався підпис керуючого трестом. Цим підписом вони, між іншим, тішаться ще й досі, бо нічого більше т. Макогоненко за останні роки з тією вентиляцією не зробив.

Недоробки, як були, так і залишилися недоробками.

А т. Макогоненко, яким був, таким і зостався: зразково-показовим їдоком у гостях і неохайним працівником на роботі.

Г І С Т Ь

Новий рік наступав з швидкістю гончака, який переслідує зайця, але Петра Дзьобу це не хвилювало.

Усі хвилювання Петра Никифоровича кінчилися дві години тому, коли нянечка родильного будинку поздоровила його з сином вагою 4 кілограми 537 грамів.

— Тринадцять грамів довелося списати на усушку, — сказала нянечка, і пояснила, що трапилося це в той час, коли новонародженого зважували.

Так от, коли до зустрічі Нового року залишилося рівно 105 хвилин, Петро Дзьоба дописав листа дружині, що народила йому такого богатиря. Каліграфічним почерком вивів: «Міцно цілую вас», останнє слово двічі підкреслив і звівся з місця. Встав і тут же мало не впав, оглушений страшним вереском: з-під його ніг до дверей блискавицею пролетів кіт Пірат, підминаючи під себе хвоста, на якого йому наступили.

— З наступаючим! — почувся з коридору голос сусіда.

— І вас... — чемненько озвався Петро Никифорович. Зібравшись з думками, він почав перечитувати листа.

«Дорога, люба моя дружинонько, — читав він, вслухаючись у звучання кожного слова. — Ти і уявити собі не можеш, з яким нетерпінням я вас, моїх рідненьких, чекаю, як прагну побачити тебе, кохана, з нашим синочком на руках...»

За дверима щось зашаруділо. «Бідолаха Пірат, напевне, зализує рану, — подумав Петро Никифорович. — От дочитаю листа і кину йому шматок ковбаси».

Подумав і згадав, що з ковбасою, як і з півлітровою пляшкою горілки, він разом з сусідами покінчив ще годину тому, коли надійшло перше повідомлення про стан здоров'я новонародженого. «Ну гаразд, за нами не пропаде», — махнув рукою і знову взявся за листа.

«До вашого прибуття, — читав він, перевіряючи кожне слово на слух, — до вашого приїзду я в квартирі навів шик і блиск: помив підлогу...»

Але плавну течію його слів раптом обірвав чийсь незнайомий голос:

— Ви, дядю, не... той?

Петро Никифорович аж здригнувся. Обернувшись на голос, він відчув, що у нього підкошуються ноги: у дверях стояв... Новий рік. Так-так, саме він! Пухленький, рожевощокій... Це ж його портрет тисячі раз красувався на обкладинках новорічних ілюстрованих журналів.

— Ви, дядю, не бр..? — нагадав про себе малюк.

У Петра Никифоровича щось холодне прокотилося по спині, і він випустив з рук листа, адресованого дружині. Лист впав на підлогу і своєю білизою наче підкреслив брудні сліди взуття усіх розмірів.

Петро Никифорович почухав потилицю.

— Н-да...— протягнув він,— з підлогою, справді, трохи вийшло не те...

— Дядю, я тільки хотів...— перебив малюк, але господар квартири не дав йому договорити.

— Все ясно! — відрубав він.— Деяка, так би мовити, неточність. Але її ще можна виправити.

І побіг у кухню за відром і ганчіркою.

Помивши підлогу і натерши її до блиску новенькою вельветовою курткою, Петро Дзьоба з почуттям законної гордості оглянув роботу і, в чім був, плюхнувся на ліжко.

Листа він дочитував уже лежачи, а через це його голос звучав не так натхненно, як раніше.

«...І ще я радий тобі повідомити, що того ж дня, як ти лягла в родильний будинок, я поправ усю нашу білизу. Тепер — не повіриш — вона біліша за сніг, що падає з неба...»

Скрипнули двері, і — знову:

— Дядю!

Петро Дзьоба з космічною швидкістю скинув туфлі, які він забув зняти, лягаючи на ліжко, і обернувся на голос. На нього дивилися широко розплющені дитячі очі.

— Пробачте, дядю, але скажіть, будь ласка, ви часом не бр...

У Петра Дзьоби засіпалися брови. Це була найвірніша ознака того, що він хвилюється.

— Я... так... Я, власне кажучи, ще тільки збирався поспати... Та коли вже таке діло, я з охотою зараз же...

І почав здирати з постелі наволочки, простирала, підодіяльники...

Хлопчисько, дивлячись на нього, здивовано покліпав очима і рушив до дверей.

Десь через годину, коли білизна вже сушилася на балконі, Петро Дзьоба знову заглибився в текст листа, що його він завтра мав передати дружині.

«...Тепер, моя люба, у нас усе піде по-іншому. Сьогодні — на цей раз уже остаточно! — я кинув палити цигарки. Це — на честь нашого синочка. Хай дихає чистим, неотруєним повітрям».

— Дядю, — почувся тоненький дитячий голосок.— Так ви, чесне слово, не бр...

Чортів малюк! Він, виявляється, знову тут.

— Бр... бр...— перекривив його Петро Никифорович і пальцями зім'яв недокурочок, що тлів у нього в кишені.— Брешуть собаки, а не люди!

— Та я так...— очі малюка налилися слізьми.— Я тільки хотів спитати...

— Можеш не розпитувати. Все ясно!

Петро Дзьоба видобув з кишені пачку «Біломо-ра» і через кватирку швиргонув її на вулицю.

— Я, дядечку, спитати хотів, чи ви не бр... не бр-р-рали моєї заводної машини. Я її завів, а вона — втекла.

— Якої машини?

— Бор... бор... бордового кольору. Пробачте, але «ер» у мене не завжди виходить.

— Слухай-но, козаче,— Петро Никифорович не зчувся, як його пальці самі стиснулися в кулаки.— Звідки ти тут взявся?

— Я? З мамою і татом прийшов у гості до ваших сусідів. Новий рік будемо у них зустрічати.

— Так ти, значить, гість? — Петро Дзьоба заховав руки в кишені.

— Еге ж, гість.

— Ну, я тобі, гостеві, зараз дам!

І Петро Никифорович таки виконав обіцянку: дав йому цілу жменю цукерок з тих, що збирався віднести завтра дружині.

На цукерках усміхався такий же малюк — пухленький, рожевошокий, — який усім зичив щастя в Новому році.

ПРОГУЛЯНКА

— Що, знову?!

Мене пройняв такий гострий колючий погляд, що я мало не впустив склянку з водою.

— Знову глушиш пірамідон?! — накинулася на мене дружина.

Я знизав плечима.

— А що поробиш, коли голова болить — аж розривається.

— А чого болить? — Моя Груня зразу забула про всі свої кухонні справи.— Чого болить? — повторила вона вже підвищеним тоном.— Ти хоч подумав, чого вона в тебе болить?

І не встиг я оком моргнути, як Груня вихопила у мене з-поміж пальців таблетку і кинула її в помийне відро.

— Свіжим повітрям треба дихати! — сердито проказала вона. — От вона і не болітиме...

Не знаю, як там інші жінки, а моя така, що з нею краще не сперечатися.

— Ну, ясно,— промовив я і відсунув од себе склянку з водою.— Якби була можливість...

— Можли-вість!..— Груня взяла руки в боки.— У тебе, бідненького, нема можливості. Менше б сидів біля телевізора! Та й дивану дав би трохи перепочити. А то, тільки з роботи — і на бокову: «Газету прогляну...» Проглядає, а очі вже злиплися...

— То що ж,— перебиваю я цю тираду,— вже і прилягти не можна?

— При-лягти... Ви чуєте, при-лягти! Та ти ж всі боки вже собі пролежав.

— А що накажеш: фокстрот танцювати? Чи, може, гопака відбивати?

— Гуляти на чистому повітрі треба — от що!

У погляді моєї благовірної раптом блиснула електрична іскра. О, треба бути насторожі. Коли Груня починає випромінювати електрику, значить бути грозі.

Так і сталося.

— Збирайся! — чую я раптом її командний голос. — Скидай своє лахміття!!!

Піжама з першосортного штучного шовку — це, на її погляд, лахміття...

— Скидай, скидай...— наступає вона.— Та мерщій! Зараз і я переодягнусь та й підемо.

— Куди підемо?

— Гуляти підемо. На вулицю. На чисте повітря.

— Але...

— Ніяких але! Переодягайся!

Я ж казав, коли моя Груня починає проявляти характер, то вже краще їй не перечити.

За кілька хвилин ми вже були на вулиці.

— Куди ж підемо? — питаю я.

— Куди хочеш. Мені однаково. Аби тобі голова боліти перестала.

— Давай,— запропонував я,— махнемо до парку, га? А то, ще краще, давай спустимося до ріки. Я так давно не бував на річці.

— Я ж тобі казала, мені однаково: до річки — так до річки, у парк — так у парк. Аби тільки твоя голова...

Зненацька Груня сама схопилася за голову.

— Ти знаєш,— промовила вона,— наближається осінь...

До осені ще ой як було далеко. Але коли моя дружина каже, що вже вона наближається, значить, так воно й є.

— Ну і що,— питаю,— як осінь?

— А те,— каже Груня,— що час уже подумати про капелюшок до мого демісезонного пальта.

— А навіщо думати? — допитуюсь я.— Потрібен капелюшок, то візьми і купи собі.

— Як це,— скривилася Груня,— у тебе все легко робиться: «купи»... А ти подумав, що купити капелюшок — не так просто, як здається!.. Треба, щоб хтось збоку подивився, щоб сказав, до лиця тобі капелюшок чи не до лиця. Жіночий капелюшок, любий мій, ви-би-рають, а вже потім купують.

— То давай заїдемо до магазину та й виберемо.

Вибирали ми капелюшок не дуже довго. Спочатку приміряли кілька штук з високою тулією. Вже навіть один облюбували, але підійшла якась громадяночка і сказала, що високі тулії зараз не в моді.

— Красенько дякую...— з підкресленою чемністю обернулася до неї моя дружина.— Але в остан-

ньому номері журналу мод рекомендують саме такий фасон. Хіба ви не читали?

Готовий присягати, що той журнал моїй Груні й на очі не потрапляв, але сказала вона це таким серйозним і переконливим тоном, що громадяночка попросила і собі такого ж капелюшка на примірku.

Купити вона, правда, його не купила, але разів, мабуть, з двадцять перекидала на голову то собі, то Груні.

Одверто кажучи, мені ця історія набридла. До того ж, у магазині було так душно, що хоч язик висолопи. Користуючись з того, що про мене забули, я тихенько став пробиратися до дверей.

— Куди ж ти?! — перетнула мені дорогу Груня. — Ти на оцей подивись. Це ж саме те, що я шукала.

Те, що моя дружина шукала, виявилось чимось дуже схожим на вазонний горщик, тільки зроблено його було не з глини, а з якоїсь волохатої тканини.

— Ну що ж, — з полегшенням зітхнув я, — якщо ти знайшла саме те, що шукала, то плати гроші і підемо з цієї бані.

Тінь невдоволення промайнула на обличчі Груні.

— У тебе що — загорілося? Ми ж вийшли погуляти.

— Але ж — голова... — Я торкнувся рукою свого лоба, і мені здалося, що і справді він горить.

— Гаразд, — сказала дружина, — зажди ще хвилиночку. Я — зараз.

І знову врідалася в юрбу покупців, що товклися біля прилавку.

Назад вона звідти вернулася, коли вже я, очма-

нілий, присів на підвіконні і, наче риба, вихоплена з води, з відкритим ротом ловив повітря.

Вернулася — без капелюшка.

— На біса той капелюшок мені здався, — повела вона плечима. — У мене ж торішній ще новий.

І, вдивляючись у моє мокре, спітніле обличчя, протягнула:

— Тут і справді — як у бані. Ф-фу!.. Попити б чогось холодненького.

Напилися ми тут же у магазині, коло автомату.

Я, правда, не встиг склянку і до рота донести, — її вирвала Груня.

— Що, що ти там запивати збираєшся? — налетіла вона на мене. — Ну ясно, так я і знала: пірамідон. Негайно ж викинь! От побачиш, ще трохи погуляємо — і голова без усякого пірамідону перестане боліти.

Ми продовжували нашу прогулянку.

Якось непомітно на землю спустився вечір. Коли ми виходили з магазину, на вулиці вже світили ліхтарі. Під одним моя Груня помітила якусь знайому дебелу дамочку.

— Ніночко! Ти-и?..

Це, очевидно, була таки вона, бо тієї ж миті моя дружина і дебела дамочка обмінялися дзвінкими поцілунками.

За поцілунками посипалися запитання:

— Ну, як здоров'я?

— Як чоловік?

— Як Сьомочка? Виріс, напевне?

— О, ти Сьомочку не впізнаєш! — аж засяяла дебела дамочка. — Вже бігає... А такий розумний!

Такий розумний!! Може б зайшли, подивилися на Сьомочку? Ти ж, Грунечко, так давно у нас не була.

Довелося зайти. Тим паче, що живе дебела дамочка зовсім близько — в будинку за рогом.

Сьомочка і справді виявився чудо-дитиною.

— Він у нас усе розуміє, буквально все! — аж захлиналася його пухка мама: — А говорить — ну, як дорослий! — Скажи, Сьомочко, скільки тобі років?

— А бі ба! — надувшись, випалив Сьомочка.

— Ну от, бачите! А тепер, радість моя, скажи дяді, як тебе звать.

— А бі ба! — знову пробібакав Сьомочка.

— Розумнику мій! — Мати чмокнула його в щоку. — Все розуміє, я ж вам сказала — геть усе!!! Покажи, Сьомочко, дяді, до скількох ти рахувати вмієш.

— А бі ба... — продемонстрував Сьомочка і свої наукові досягнення.

— А тепер, Сьомочко, пограй трохи з дядею, не давай йому скучати, а я покажу тьоті Груні новий халат.

Сьомочка виявився надиво компанійським хлопцем. Я не встиг і оком повести, як він уже сидів у мене на спині.

— А бі ба! — владно скомандував Сьомочка.

— Це він просить, — почулося із-за дверей, — щоб ви його покатали. Пограй, пограй, Сьомочко, з дядею в конячку. Пограй, розумнику, поки ми тут з тьотею...

Сьомочці дуже сподобалася моя спина. І не тільки спина, а і боки мої. Він енергійно гатив по них своїми пружними ніжками, прикрикуючи:

— А бі ба! А бі ба!

Тепер я вже і без перекладача уяснив, чого домагається розумний Сьомочка: він хотів, щоб я швидше пересувався по підлозі. Але це вже було понад мої сили. З мене, як із чайника, валила пара.

— Піду, Сьомочко, відчиню квартиру,— сказав я,— а то дихати нічим.

— А бі ба! — не своїм голосом заверещав Сьомочка. — А бі ба ба!!!

І тієї ж миті поміж мною і вікном виросла його ненька.

— Боронь боже! Не відкривайте! У Сьомочки нежить.

З Сьомочкою ми розпрощалися, коли годинник пробив десять.

Вуличний репродуктор уже передавав «Останні вісті».

— Бо-же... сполошилася моя дружина.— Це ж от-от закриють «Гастроном». А мені ще треба купити щось на вечерю.

До «Гастроному» якраз привезли живу рибу, і моя Груня, як угледіла тріпотливих коропців, що билися наче в лихоманці, так аж сама затряслася.

— Ти знаєш, які я зроблю тюфтелі з свіжого коропа? Пальчики оближеш!

— Але рибу ще ж тільки вивантажують,— спробував я зауважити.— Ще ко-о-ли нею торгувати почнуть...

— Нічого, подождемо,— заспокоїла мене дружина.

А щоб я не тинявся без діла, відрядила мене до каси — чек вибивати.

З чеком я простояв біля прилавка хвилин сорок.

Щось там у накладній не сходилося, і продавець разом з шофером, який привіз рибу, шість разів кудись зникали, потім появлялися, потім знову кудись бігли.

Нарешті, продавець накладну підписав, і торгівля рибою почалася.

Коли ми, опівночі, ту живу рибу принесли додому, вона вже була напівжива. Я — теж.

Але я знав, що мені треба робити. Поки дружина десь там у спальні переодягалася, я тремтячими пальцями дістав аж три таблетки пірамідону і залпом їх проковтнув.

— Ну як, — поцікавилася дружина, — все ще болить голова?

— Як рукою зняло! — чистосердно признався я їй.

— Ну от, сам бачиш — щодня перед сном треба отак прогулятися на чистому повітрі. Тепер, нарешті, переконався, що я була права?

Ще такого випадку не бувало, щоб моя дружина, щось сказавши, не виявилася правою.

Хіба я не говорив...

ЗМІСТ

Мандрика	5
Іду назустріч	9
Кісточка у варенику	12
«Інтервію»	18
Лотерейне щастя	23
Босоніжки мої...	28
Таємна вечерея	34
Приписна істина	39
Бережіть пальці!	43
Дещиця для господині	46
Гість	49
Прогулянка	55

Григорій Вольфович Безбородько

ТАЙНАЯ ВЕЧЕРЯ

(на українском языке)

Редактор І. Сочивець

БФ 09445. Зам. 03312. Підписано до друку 18. VIII. 1969 р.
Тираж 59150. Формат паперу 70×108¹/₃₂. 1 папер. арк.
2 друк. арк. Ціна 10 коп.

Видавництво і комбінат друку «Радянська Україна»,
Київ, Брест-Литовський проспект, 94.